

Lähiympäristön omatoimisen siistimisen periaatteet Varkaudessa

Tällä asiakirjalla määritellään ne oikeudet, joita yksittäisellä omakotitalon omistajalla tai haltijalla, yksittäisellä rivitalo- tai kerrostaloyhtiöllä tai järjestäytyneellä asukasyhdistyksellä on suhteessa kaupungin omistamaan ja hallinnoimaan maa-alueeseen edellä mainitun tontin välittömässä läheisyydessä. Tässä asiakirjassa läpikäydään periaate, jolla omatoimista lähiympäristön kohtuullista siistimistä voidaan suorittaa. Kaupungilla ja sen viranhaltijoilla on kuitenkin viime kädessä oikeus tästä periaatepäätöksestä riippumatta ratkaista toimenpiteiden asianmukaisuus. Epäselvissä tai ristiriitaisissa tilanteissa on ennen toimenpiteitä hankittava kaupungin tulkinta ja päätös.

Tämän asiakirjan periaatteilla ei ole merkitystä sille, että siistimisestä huolimatta ko. alue on kaupungin omistama ja hallinnoima alue. Siistittyjä alueita ei saa muuttaa yleisestä alueesta yksityiseksi.

Tilannekuva

Asutuksen tuntumassa olevat kaupungin omistamat ja hallinnoimat luonnonvaraiset alueet pääsevät monin paikoin pusikoitumaan, koska kaupungin resurssit eivät ole riittävät huolehtimaan alueiden siistimisestä tai harvennustoimenpiteiden jälkeisestä jälkihoidosta. Heinittynyt ja ryteköitynyt lähiympäristö lisää myös erilaisten ei-toivottujen eliöiden kuten myyrien, kotiloiden, etanoiden jne. ilmaantumista puutarhaan. Useasti ihmiset kokevat, että pusikoituminen alentaa asumisviihtyisyyttä ja joissain tapauksissa luo myös turvattomuuden tunnetta.

Toiminnan tavoite

Omatoimisella lähiympäristön siistimisellä ja hoidolla kuntalaisille annetaan mahdollisuus tarpeen mukaan ja joustavasti parantaa oman asuinympäristönsä viihtyisyyttä. Se myös sitouttaa ihmiset ottamaan vastuuta ja kantamaan huolta omasta lähiympäristöstään. Yhdessä tekeminen lisää sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä.

Yleistä

Lähiympäristön omatoiminen siistiminen tarkoittaa asuinkiinteistöjen (omakotitalot, rivitalot, kerrostalot) välittömän ympäristön siistimistä myöhemmin kuvattujen periaatteiden mukaisesti.

Omatoimisesta siistimisestä on hyvä sopia välittömässä läheisyydessä olevien naapureiden kanssa. Rivitaloasuntojen kyseessä ollessa ympäristön siistimisestä on hyvä sopia yhtiö- tai hallituksen kokouksessa. Yksittäinen rivitalon asukas saa siistiä vain oman huoneistonsa kohtaa, jollei taloyhtiö toisin pääätä. Kerrostalojen kohdalla tarvitaan aina taloyhtiön päätös siistimisestä. Kaupunginosaseuran tai vastaavan tahon tulee sopia toimista aina teknisen toimen edustajan kanssa.

Laajempialaisesta omatoimisesta raivauksesta on aina etukäteen sovittava kaupungin teknisen toimen kanssa.

Ranta-alueiden siistimisestä tulee aina sopia etukäteen kaupungin teknisen toimen kanssa.

Keväällä siistimistöimenpiteitä tehtäessä tulee ottaa huomioon lintujen mahdollinen pesintä alueella.

Lähiympäristöä siivoava henkilö vastaa poistettavan risukon tms. syntyvän aineksen pois kuljettamisesta ja hävittämisestä. Ympäristön siistimisessä (asukasyhdistys tai vastaava taho) voi tekninen toimi osallistua osaltaan siihen esim. huolehtimalla poistettavan kasvillisuuden poiskuljetuksesta. Teknisen toimen osallistumisesta sovitaan aina etukäteen.

Yleiset periaatteet

Lähtökohtana on, että vaikka kuntalainen talkooperiaatteella huolehtii lähiympäristöstään, alue on edelleen yleistä aluetta. Tämä tarkoittaa sitä, ettei aluetta saa käyttää minkäänlaiseen pysyvään varastointiin, istutus- tai viljelyalueeksi tai muuhunkaan sellaiseen tarkoitukseen mikä ei ole sallittua yleisellä alueella. Asukkailla ei ole oikeutta tehdä istutuksia tai hyötykasvimaita yleiselle alueelle.

Yksityisen ja yleisen alueen rajan tulee näkyä hoitotasossa niin, ettei synny mielikuvaa siitä, että alue olisi yksityisaluetta.

Siistimistöiminnan periaatteet

Tontin omistajalle tai haltijalle annetaan seuraavassa määritelty (kohdat 1-7), rajattu oikeus suorittaa kaupungin omistamalla tai hallinnoimalla alueella lähiympäristöön kohdistuvia siistimistöimenpiteitä:

1. Siistimistöimenpiteellä tarkoitetaan ruohikon siistimistä, hakkuutyön jälkihoitoa, kasvillisuuden, risukon, pusikon ja haittakasvillisuuden poistamista sekä muuta tähän verrattavaa ympäristöä siistivää toimenpidettä.

Puiden (rungon halkaisija metrin korkeudelta mitattuna yli 9 cm) kaatoluvista ja kaadosta vastaa aina kaupunki.

2. Omatoimisia siistimistöimenpiteitä saa tehdä vain oman tontin kohdalla enintään 10 metrin etäisyydellä tontin rajasta. Jos siistittävä alue rajoittuu vastakkaisella puolella naapuritonttiin, saa em. siistimistöimenpiteitä kuitenkin tehdä enintään alueen puoliväliin asti, mikäli tontit ovat alle 20 m:n päässä toisistaan.

3. Tontin omistaja / haltija saa pitää vapaana tontin rajan välittömän läheisyyden (2 - 3 m:n etäisyydeltä) kasvillisuudesta silloin, kun tontti rajoittuu luonnonvaraiseen alueeseen ja sen hoitaminen esim. nurmettamalla tulee helpommaksi.

4. Kaupungin suorittaman hakkuutyön jälkihoitoa saa tehdä omatoimisesti. Tähän kuuluu vesakon ja mahdollisen muun syntyvän kasvuston (esim. vatukot, saniaiset, korkeat heinät jne.) kurissa pitäminen. Aluetta ei kuitenkaan saa raivata täysin puhtaaksi, vaan sille tulee jättää sopivasti uutta, luontaisesti syntyvää puukasvustoa ja muuta välikerroksen kasvillisuutta.

5. Omatoiminen siistijä saa tehdä luonnonvaraisen alueen kasvillisuuden ennakoivaa käsittelyä ja harventamista estämään tonttia varjostavan, maisemaa sulkevan tai pihan kasvillisuuden kasvua haittaavan tms. luonnonvaraisen puuston tai kasvillisuuden kehittymistä.

6. Omatoiminen siistijä saa tontin rajoituksessa vanhaan, viljelykäytöstä poistettuun peltoon tai vastaavaan alueeseen, alueen siistinä pitämiseksi niittää sitä oman tonttinsa kohdalta ja siten estää alueen vesakoitumisen. Niittämällä tarkoitetaan alueen käsittelyä 1 - 2 kertaa kesässä niin, että niittokorkeus on n. 15 cm.

7. Asukas saa hoitaa tontin välittömässä läheisyydessä olevaa kaupungin rakentamaa nurmikkoa koneellisesti leikkaamalla.

Kadun ja tontin välissä olevan nurmikon kunnossapito kuuluu kunnossa- ja puhtaanapitolain mukaan tontinomistajan / -haltijan vastuulle kolmeen metriin saakka.

8. Omatoiminen siistijä saa poistaa alueelta vieraslajeja tai haitallisia kasveja, kuten esim. jättipalsamia tai pujoa. Torjuntatoimenpiteen tulee tapahtua niin, että tekijä huolehtii kasvijätteen käsittelystä (säkittäminen) ja pois kuljetuksesta. Yksittäistapauksissa ja laajemman esiintymän kyseessä ollessa on hyvä olla etukäteen yhteydessä kaupungin tekniseen toimeen ja sopia kasvijätteen käsittelystä ja pois kuljettamisesta. Lähtökohtana on, että vieraslajeja torjuvan käsittelyn täytyy kattaa koko esiintymä.

9. Omatoimisen siistijän tulee itse huolehtia raivausjätteen hävittämisestä (esim. hakettamalla tai silppuamalla) tai poiskuljettamisesta asianmukaiseen käsittelypaikkaan. Tämän tulee tapahtua välittömästi suoritettujen toimenpiteiden jälkeen. Varastointia tai kompostointia alueella ei saa tehdä.

10. Teknisen toimen suorittaman hakkuun tai raivauksen jälkien, kuten latvusten ja oksien keräämiseen tarvitaan teknisen toimen lupa. Tekninen toimi kerää pääsääntöisesti itse hakkuiden jälkeen risut alueelta. Mikäli keruun jälkeen jää latvuksia tai tasauspätkiä, voi ne omatoimisen siistijä ottaa ne esim. käytettäväksi polttopuiksi.

Kaupungin tekninen toimi neuvoo ja opastaa lähiympäristön siistimiseen liittyvissä kysymyksissä.